

PANKKIBAROMETRI IV/2023

5.12.2023

Sisällysluettelo

1 Kotitalouksien luotonkysyntä vieläkin heikkoa – muutos hyvän suuntainen	4
2 Yritysten luotonkysyntä edelleen hyvin heikkoa	7

Pankkibarometri

Finanssiala ry (FA) kysyy neljännesvuosittain Pankkibarometrin avulla pankinjohtajien käsityksiä ja odotuksia luotonkysynnän ja eri sijoitusmuotojen kehityksestä. Barometri toteutetaan nettikyselynä.

Vastaajina on muun muassa pankin- ja konttorinjohtajia, konttorien esimiehiä ja luottopäälliköitä. Barometrikysely lähetetään seuraaville pankeille: Nordea, OP Ryhmä, Danske Bank, Aktia Pankki, Handelsbanken, Säästöpankkiryhmä, POP Pankki -ryhmä, Ålandsbanken, Oma Säästöpankki, Hypo, SEB ja S-Pankki. Vastaajien lukumäärät vastaavat pääpiirteissään pankkien markkinaosuuksia Suomessa.

Pankkibarometriin IV/2023 saatiin yhteensä 44 kpl vastauksia, joista 21 kpl oli yritysasiakkaista vastaavilta pankinjohtajilta ja 21 kpl henkilöasiakkaista vastaavilta pankinjohtajilta.

Raportissa tulokset esitetään saldolukuina tai prosenttiosuuksina kaikista vastaajista. Saldoluvut lasketaan vähentämällä positiivista kehitystä ennakoivien vastausten prosenttiosuudesta negatiivista kehitystä ennakoivien vastausten prosenttiosuus. Luotonkysynnän kehitystä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä koskevissa kysymyksissä vertailukohtana on vuotta aiempi vuosineljännes.

Barometrikysely IV/2023 tehtiin 9.-24.11.2023.

Lisätietoja: Johtava asiantuntija Mariia Somerla, puh. 020 793 4292 ja analyytikko Kimmo Koivisto, puh. 020 793 4257.

Tiivistelmä

Inflaatio on alkanut tasaantua, mutta sen hillintään käytetyt keskuspankkien koronnostot pitävät korot korkeina. Erityisesti kiinteistösijoitusmarkkinoiden tilanne on vaikea. Kotitaloudet välttelevät juuri sijoitusasunnon hankintaa. Yritysten investointilainojen kysyntä on sekin poikkeuksellisen vähäistä.

Finanssiala ry:n tuoreen Pankkibarometrin mukaan kotitaloudet ovat kysyneet luottoja loppusyksyn 2023 aikana vähemmän kuin vuosi sitten. Pankinjohtajien odotukset kotitalouksien lainanottohalukkuudesta alkuvuodelle 2024 ovat vielä väheneviä, mutta pieniä elpymisen merkkejä on jo nähtävissä. Erilaisten tarjolla olevien lainanhoidon joustomahdollisuuksien käyttö on kasvanut enää vähän.

Yritysten luotonkysyntä kuitenkin sakkaa yhä vakavasti. Loppusyksyn 2023 aikana luottoja on kysytty selvästi vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Alkuvuoden 2024 luotonkysyntää koskevat pankinjohtajien odotukset ovat nekin hyvin alavireiset, saldoluku on hyvin alhaalla, nyt -50 pisteessä. Yritysten investointien rahoittaminen lainarahalla vähenee barometrin mukaan yhä hyvin vahvasti.

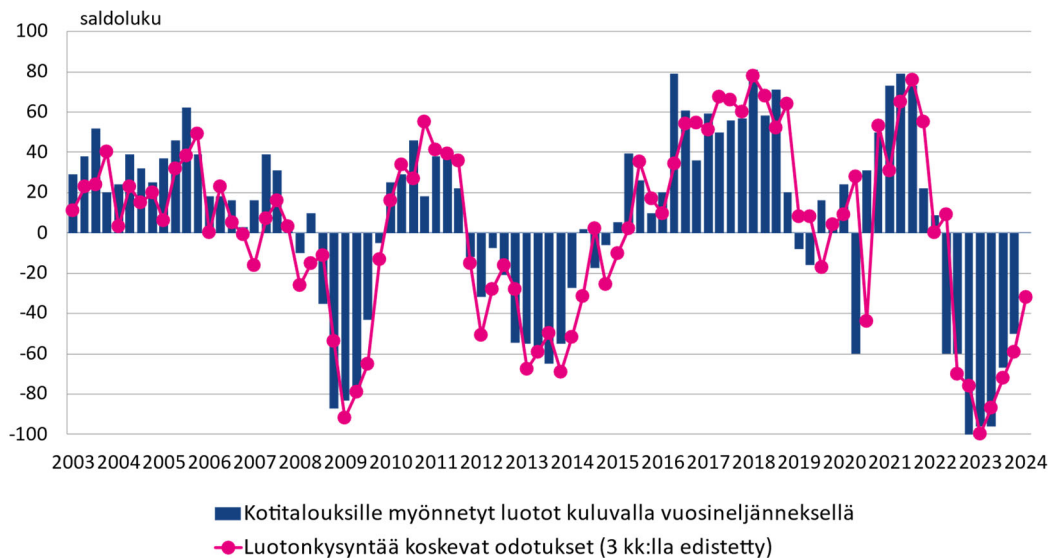
Kotitalouksien sijoituskohteiden suosiokäyrissä aiemmin tapahtunut käänne jatkuu. Tulevaan varaudutaan ennen kaikkea talletuksilla, samoin korkorahastojen suosio on edelleen kasvussa. Osakesijoitusten suosio on alkanut laskea.

1 Kotitalouksien luotonkysyntä vieläkin heikkoa – muutos hyvän suuntainen

Pankkibarometrin vastaajat arvioivat, että kotitalouksien luotonkysyntä on ollut vuoden 2023 lopulla vuodentakaista hiljaisempaa (kuvio 1.). Pitkään poikkeuksellisen alhaalla ollut saldoluku on kuitenkin alkanut nousta, kysyntää kuvaava saldoluku nousi -67 pisteestä -50 pisteeseen. Yhä useampi vastaaja arvioi kysynnän pysyneen ennallaan tai jopa vilkastuneen. Pitkään miinusmerkkisenä pysynyt saldoluku laski taas pitkän aikavälin keskiarvoa¹ (+12).

Odotukset kotitalouksien luotonkysynnästä vuoden 2024 alussa ovat nekin yhä miinuksella mutta suunta on hieman aiempaa parempaan. Luotonkysynnän odotuksia kuvaava saldoluku nousi -59 pisteestä -32 pisteeseen. Nyt jo neljä vastaajaa odottaa kysynnän kasvavan vuodentakaiseen verrattuna.

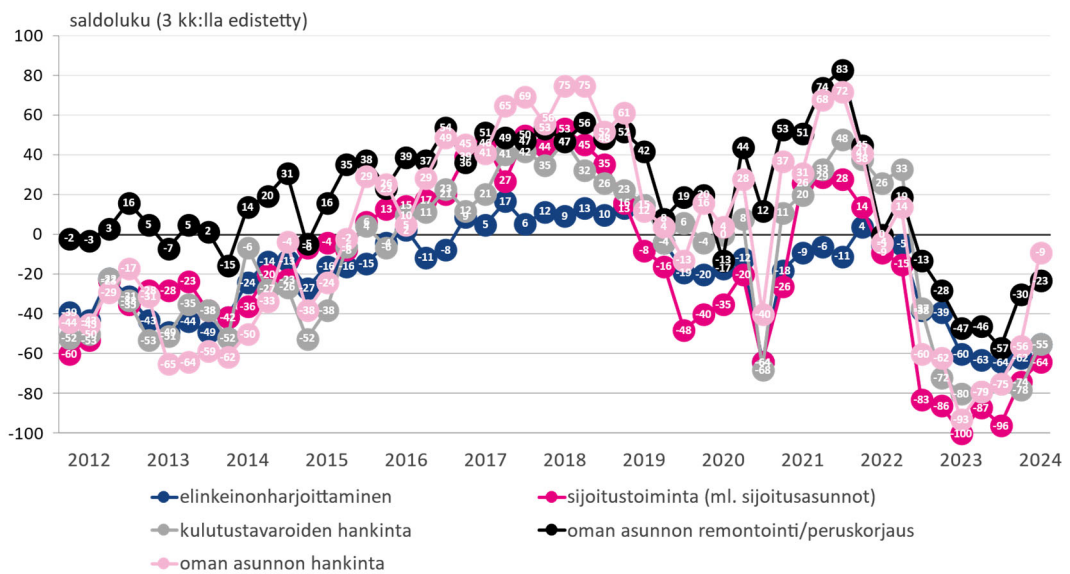
Kuvio 1. Kotitalouksien luotonkysyntä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä

¹ Vuosien 1997–2023 keskiarvo.

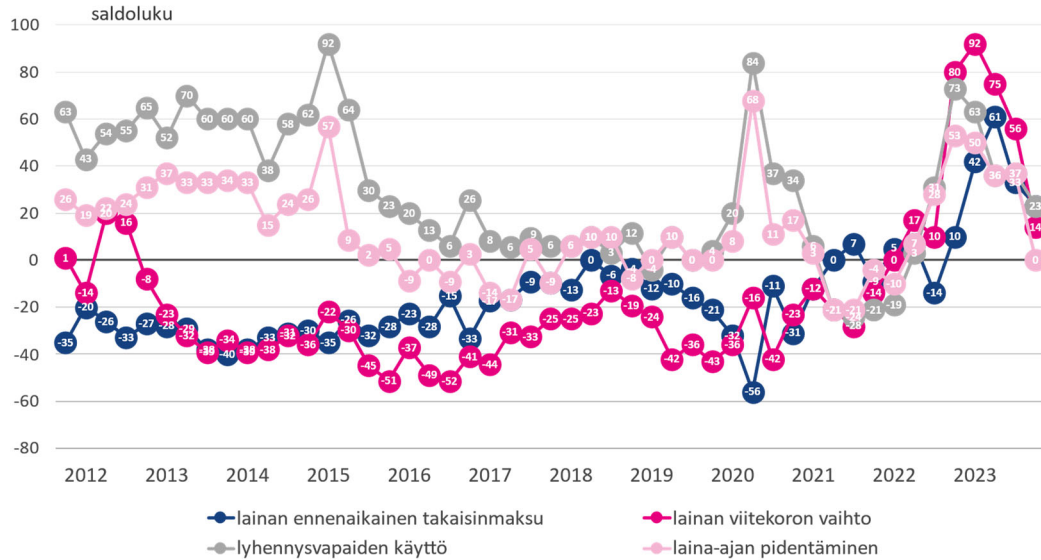
Kaikkien luoton käyttötarkoitusten saldoluviut ovat edelleen alhaalla, mutta osassa on nähtävissä jo selvempää käännettä kohti parempaa (kuvio 2.). Varsinkin oman asunnon hankintaan otettavien lainojen ottamiseen riittää jo uskallusta, kuusi vastaajaa arvioi kysynnän vilkastuvan. Elinkeinonharjoittamiseen, sijoittamiseen ja kulutustavaroiden hankintaan otettavien lainojen kysyntäodotukset olivat edelleen alhaalla.

Kuvio 2. Odotukset kotitalouksien luotonottohalukkuudesta luoton käyttötarkoituksittain seuraavalla vuosineljänneksellä

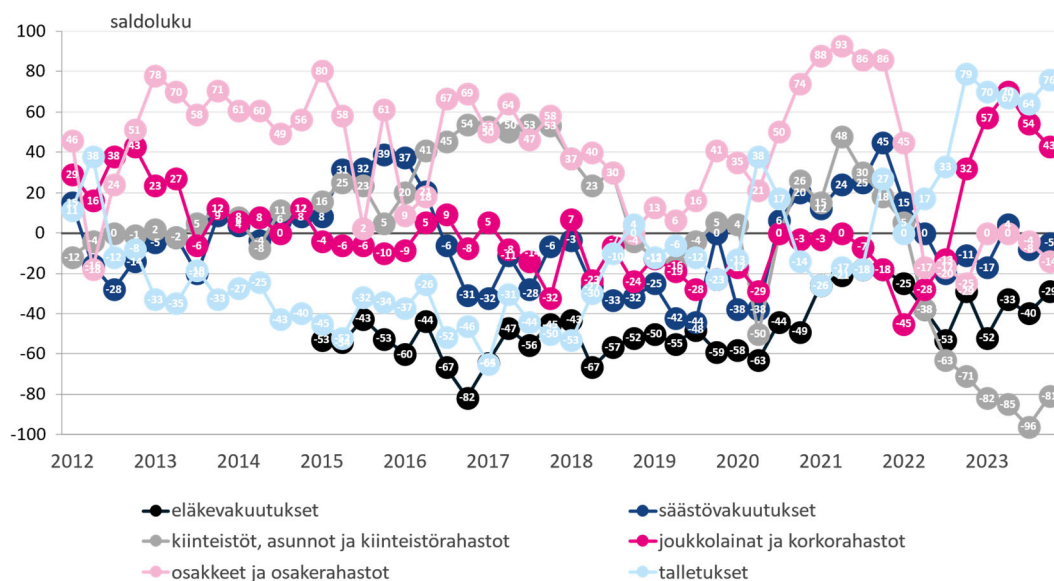
Erialaisten lainanhoidon joustomahdollisuuksien käyttö on enää lievässä kasvussa, saldokäyrät ovat jo selvästi alenemassa. Laina-ajan pidentämisen arvioidaan pysyvän jopa ennallaan (kuvio 3.). Korkojen nousu tasaannuttua lainan viitekoron vaihdon merkitys on vähenemässä. Lainojen ennaikainen takaisinmaksu on vielä lisääntyvä joustokeino niillä, joille se on mahdollista. Asiakkaiden taloudellisten tilanteiden eriytyminen näkyy annetuissa vastauksissa.

Kuvio 3. Joustomahdollisuuksien käyttö kotitalouksien lainanhoidossa tällä hetkellä

Korkojen noustessa korkorahastojen suosio sijoituskohteena on vieläkin vahva, vaikka se laski hieman 43 pisteeseen (kuvio 4.). Myös talletusten suosio pysyi edelleen hyvin korkeana. Markkinoiden epävarmuus jatkuu yhä, ja monilla kuluttajilla on vielä tarve varautua talletuksilla ja/tai käteisellä. Useiden sijoituskohteiden suosioikäyrät pysyivät matalalla tasolla. Etenkin asunto- ja kiinteistösijoitusten suosio matala edelleen. Osakkeidenkin suosio on alkanut laskea.

Kuvio 4. Eri sijoituskohteiden suosio kotitalouksien keskuudessa tällä hetkellä

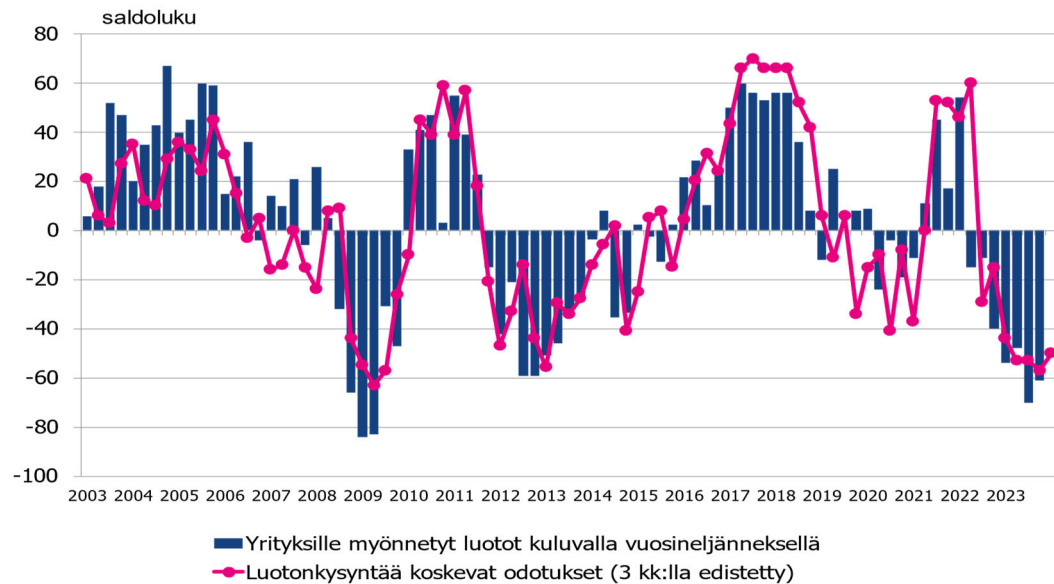

2 Yritysten luotonkysyntä edelleen hyvin heikkoa

Pankkibarometrin vastaajat arvioivat, että yritykset ovat kysyneet loppusyksyn 2023 aikana luottoja selvästi viime vuoden vastaavaa aikaa vähemmän. Saldoluku nousi vähän, -70 pisteestä -61 pisteeseen (*kuvio 5*). Myös pitkän ajan keskiarvo aleni taas pisteellä (10)².

Yritysten luotonkysynnän odotukset alkuvuodelle 2024 ovat nekin heikot. Saldoluku nousi lievästi -57 pisteestä -50 pisteeseen, joka tarkoittaa, että kysyntä heikkenee yhä selvästi. Kuusi kymmenestä vastaajasta odottaa kysynnän vähenevän.

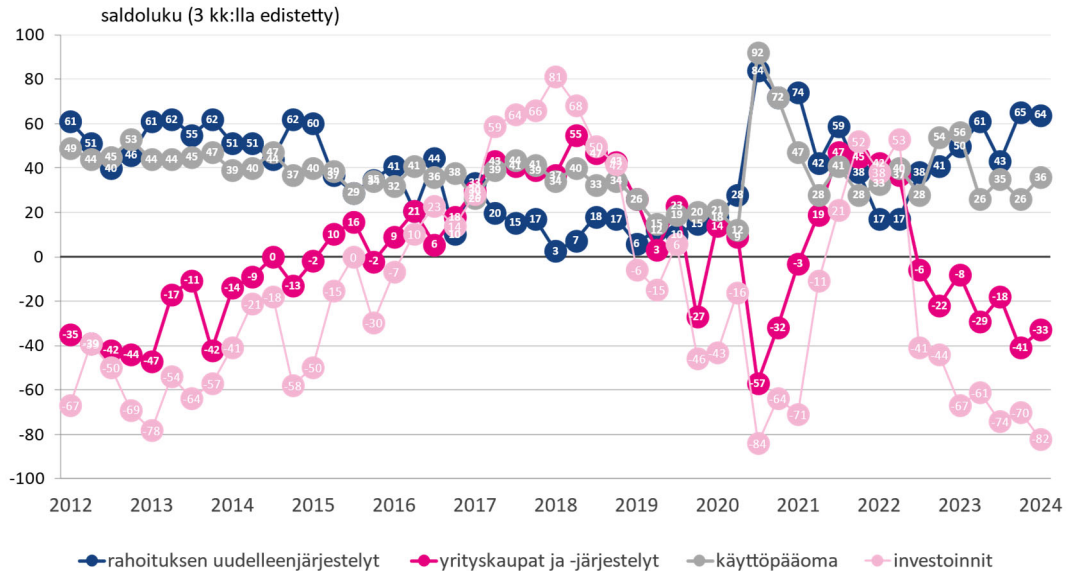
Kuvio 5. Yritysten luotonkysyntä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä

Talustilanteen ja -näkymien heikkous heijastuu yritysten luotonkysyntää koskevissa odotuksissa. Rahoituksen uudelleenjärjestelyihin ja käyttöpääomaan tarvittavien lainojen ottohalukkuuden arvioidaan yhä lisääntyvän vahvasti. Sen sijaan investointeihin käytettävien luottojen kysynnän odotetaan alenevan alkuvuoden 2024 aikana erittäin vahvasti vuodentakaiseen verrattuna. Myös yrityskauppoihin ja -järjestelyihin käytettävien lainojen kysynnän odotetaan vähenevän selvästi (*kuvio 6*).

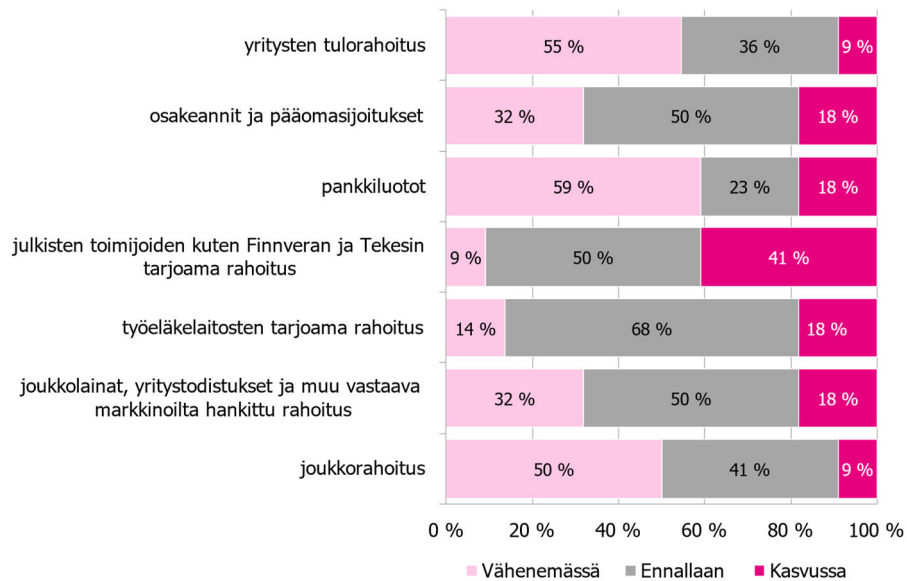
² Vuosien 1997–2023 keskiarvo.

Kuvio 6. Odotukset yritysten luotonottohalukkuudesta käyttötarkoituksittain seuraavalla vuosineljänneksellä

Pankkibarometrin vastaajien mukaan yritysten rahoituslähteistä ainoastaan julkisen rahan käyttö on lisääntymässä selvästi. Myös työeläkelaitosten tarjoaman rahoituksen käyttö lisääntyy hieman. Muissa rahoitusmuodoissa käyttö on nettomääräisesti vähenemässä (kuvio 7.). Väheneminen on suurinta pankkiluotoissa.

Kuvio 7. Eri rahoitusmuotojen käytön kehitys tällä hetkellä yritysten keskuudessa

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

 FINANSSIALA

